

SVEDJEPROSEDYREN

Svedjebruket har historisk sett sørget for kontinuiteten i menneskenes matforsyning. Dette har satt sterke spor etter seg i kulturhistorien, og det har forandret vegetasjonen og dermed landskapet i en langsiktig økologisk rotasjon i balanse med naturmiljøet. Svedjebruket utnytter idag marginalområder som ikke interesserer mekanisert stordrift. Så lenge en svedjebruksgruppe disponerer et stort nok område, er deres rotasjonssyklus økologisk forsvarlig for naturmiljøet, men ødeleggende dersom utnyttelsen blir for stor. Europeisk kommersiell stordrift har i løpet av de siste 500 år fortrenget lokalbefolkningen i den såkalte „tredje verden“.

Det europeiske landskapet var dominert av skog for menneskene tok det i bruk. Skogbunnen hadde en sparsom vegetasjon på den næringsrike organiske biomassen, som var sammensatt av halvt nedbrutte lagrede planterester. Midd og mengder av andre mikroorganismer må til for å bryte ned dette organiske materialet; omgjøre det til nitrogen og andre næringsstoffer for planter og andre levende organismer. Denne prosessen kan nærmest høres om man legger øret til bakken etter svedjebrenningen. Når skogen er brent, vil asken og regnet danne basisk lut, som nøytraliserer den sure humusen under. Plutselig har mikroorganismene langt gunstigere levevilkår enn de hadde i den sure bakken, og de formerer seg eksplosivt i den varme jorda.

Mattila, Östmark i Värmland 1991.

Den varme marka etter brenning befordrer en rask spiring, dersom regnet kommer umiddelbart etter brenning og såing. Bildet er tatt et par dager senere. Foto; Per Martin Tvengsberg.